

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
สถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหาร
ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ที่สำเร็จสาขาวิชาการ
บริหารการศึกษาและสาขาอื่น ๆ ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
ประชากร คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ หัวหน้าสาระวิชา หัวหน้าฝ่าย
และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 รวมทั้งสิ้น 1,485 คน กลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา จำนวน 312 คน ด้วยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน
และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม
กระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 60 ข้อ มีค่าสหสัมพันธ์
รายข้อตั้งแต่ 0.41-0.77 และค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม
SPSS for Window สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติตาม
กระบวนการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม
และรายด้าน อยู่ในระดับมาก รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการ
ตามแผนงาน ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการ และด้านการ
ประเมินผล เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของผู้บริหาร พบว่า

สถานศึกษาที่ผู้บริหารสำเร็จการศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
กับการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการตามแผนงาน ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ และด้านการประเมินผล

สถานศึกษาที่ผู้บริหารสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ บุคลากร มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินการตามแผนงาน ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็น ว่า สถานศึกษาที่ผู้บริหารจบสาขาการบริหารมีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงาน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผนงาน และด้านการประเมินผล มากกว่าสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจบสาขาวิชาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ตามทัศนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับอมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษากระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้านคือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับประจักษ์ เขาทอง (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสามารถ มุขโต (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการ

ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด สุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารโดยภาพรวมและ รายด้านทั้ง 7 ด้านคือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวีระชัย สดสุชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ฝ่ายบริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน คือ ด้าน การบริหารทั่วไป ด้านงานธุรการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านงานบริการ ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน และด้านงานอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสันติ สุขโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ จัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้บริหารมี การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านมีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมาย การศึกษา ด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและ ความปลอดภัยของผู้เรียน และด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสำลี เก็งกอง (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยปัจจัยการบริหารที่มี ผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยภาพรวมและ รายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาและการเตรียมการ ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และด้านการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก

1. การประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ แต่ละสถานศึกษาได้กำหนดแนวทางการประกันการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปกครองและ ชุมชนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยหรือผู้บริหาร ด้านการเรียนการสอนหรือครู-อาจารย์ และ ด้านผลผลิตหรือนักเรียน ตลอดจนมีการตรวจสอบและประเมินผลงานดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษาทุกปีการศึกษาจากคณะกรรมการที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาเอง คณะกรรมการประเมินระดับกลุ่มวิชาการ และคณะกรรมการประเมิน

จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งภายในปีการศึกษา 2548 ต้องผ่านการประเมินจากองค์กรภายนอก จึงทำให้เกิดความมุ่งมั่นในการบริหารสถานศึกษาเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 1-2)

2. มีปัจจัยเกื้อหนุนที่เหมาะสม ที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ของจังหวัดมหาสารคามมีนักเรียนค่อนข้างมากตั้งแต่ 300-3,200 คน ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือค่าหัวของนักเรียนจำนวนเพียงพอสำหรับการบริหาร และความเหมาะสมด้านบุคลากรทั้งครู-อาจารย์ ครูอัตราจ้าง และลูกจ้างประจำที่เป็นนักการภารโรงและยามรักษาความปลอดภัย ความเหมาะสมด้านอาคารสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนและการบริการชุมชน รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยดีและต่อเนื่อง ทำให้การบริหารสถานศึกษามีความคล่องตัวและเป็นไปตามแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดมหาสารคาม ทุกคนได้จบการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทด้านการศึกษา การฝึกอบรมพัฒนาตามหลักสูตรการบริหารเบื้องต้นและขั้นสูงจากกรมสามัญศึกษาต่อเนื่องเป็นระยะ 3 เดือน ประกอบกับได้เรียนรู้หลักการบริหารโรงเรียนจากกลุ่มผู้บริหารด้วยกันจากการอบรมสัมมนา และการแลกเปลี่ยนความรู้ในโอกาสต่าง ๆ ทำให้เข้าใจการบริหารโรงเรียนด้วยการแสดงออกมาจากปฏิบัติงานงานร่วมกับครู-อาจารย์และการประสานงานกับบุคคลอื่น ด้วยความชำนาญ คล่องแคล่วว่องไว และถูกต้องเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา

2. ผลการวิจัยที่พบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม มีความเหมาะสมเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยในแต่ละด้าน คือ ด้านการดำเนินการตามแผนงาน ด้านการวางแผน ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหา และความ ต้องการ และด้านการประเมินผล อาจจะเนื่องมาจากความขง่ายในขั้นตอนการบริหารแต่ละกระบวนการบริหารงาน คือ

2.1 การดำเนินการตามแผนงาน เนื่องจากเป็นการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และใช้ระยะเวลาในการบริหารงานตลอดปีการศึกษา จึงสามารถปรับแผนงานหรือนำกลยุทธ์มาปรับเปลี่ยนเพื่อแก้ไขปัญหาในระหว่างดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารโรงเรียนได้อำนาจการเพื่อการวินิจฉัยสั่งการควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในฐานะผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน การประสานงานในกิจการด้านต่าง ๆ ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือประสานที่ดีและดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย และการงบประมาณ ในการจัดทำ

งบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบด้านการเงิน และการบริหาร ทรัพย์สินให้เป็นไปโดยถูกต้อง ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่การจัดการเรียน การสอนโดยยึดเนื้อหาควบคู่กับการปฏิบัติ ส่งเสริมให้มีการจัดการสอนโดยยึดเนื้อหาควบคู่กับ การปฏิบัติ สนับสนุนให้มีการเสริมแรงนักเรียนอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน แบบบูรณาการ ส่งเสริมการจัดการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน จัดสภาพ แวดล้อมของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้เพลง เกม การเรียน ปั่นเล่นในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูอาจารย์สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ ครู-อาจารย์สรุปปัญหาในการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม ต่าง ๆ จัดหาวิทยากรหรือผู้มีความรู้มาสอนแทนเฉพาะเนื้อหาที่ไม่ชำนาญ สนับสนุนการใช้วิธีสอน หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการใช้วิธีการสอน ที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นหรือชุมชน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง กำหนดให้ครูอาจารย์สอนซ่อมเสริมอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ตลอดจนส่งผลต่อการ ใช้ สื่อการเรียนการสอน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการผลิตสื่อและอุปกรณ์อื่น ๆ สนับสนุนให้ครูอาจารย์ผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยใช้วัสดุ ท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุราคาถูก ควบคุม ติดตามให้ครูอาจารย์ใช้สื่อได้เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียน จัดให้มีห้องเก็บสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและสะดวกต่อการนำ ไปใช้ สนับสนุนให้ครูอาจารย์ศึกษาการใช้สื่อประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย ข้ามศีรษะ ส่งเสริมให้ครูอาจารย์และนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน เชิญวิทยากรมา สาธิตวิธีทำและใช้สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้สื่อที่ผลิตจากวัสดุในท้องถิ่น สนับสนุนครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และติดตามงานด้วยการ ประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนหลังจากจบภาคเรียน เป็นต้น (กิตติมา ปรีดีดิลก. 2542 : 51- 53)

2.2 การวางแผน ด้วยการบริหารที่เหมาะสมรองลงมาจากหน้าที่ผู้บริหารได้จัด องค์กร และการจัดบุคลากรให้เป็นไปตามขอบข่ายงานบริหารที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นการเตรียม การล่วงหน้า โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีการแก้ปัญหาและการแสวงหา วิธีการที่ดีที่สุด ง่ายที่สุด รวดเร็วที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนงานหรือ โครงการของ สถานศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ และในการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารจำเป็น จะต้องศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเป้าหมาย วิธีดำเนินการเพื่อหาทางการใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แผนที่กำหนดขึ้นจะต้องยืดหยุ่นได้ เมื่อมีความจำเป็น และควรเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมโดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ครูทราบแนวทาง ในการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน (ศิวกพร มัชฌกานนท์. 2540 : 56) และส่งผล ต่อเนื่องให้การนำหลักสูตรไปใช้ที่เหมาะสม ที่ผู้บริหารได้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตร มีความเข้าใจในหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร แนะนำครู-อาจารย์ให้เข้าใจ หลักสูตร กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู-อาจารย์ใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล การประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตรให้ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และชุมชน เป็นผู้นำในการใช้หลักสูตร ใช้หลักสูตรด้วยความสอดคล้องกับต้องการของผู้ปกครองและท้องถิ่น จัดหาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และ เอกสารอื่น ๆ ไว้บริการแก่ครู-อาจารย์ การกำหนดให้ ครู-อาจารย์มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่จัดทำโดยสถานศึกษาเอง มีการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนตามหลักสูตร ควบคุม ดูแล การติดตามผลการสอนของครู-อาจารย์ให้เป็นไปตาม หลักสูตร จัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร การให้กำลังใจและบำรุงแก่ครู-อาจารย์และ บุคลากรอื่นเพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิผลสูงสุด

2.3 การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ ด้วยการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กำหนดให้มีการศึกษาสภาพปัจจุบันผลที่ปรากฏซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และระดับความ คาดหวังตามเป้าหมายต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำมาจัดเป็นกลยุทธ์และโครงการ แต่ละปีการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 3-6) ตลอดจนความมุ่งมั่น ที่ให้ครู-อาจารย์มีการเตรียมการสอนที่เหมาะสม ด้วยการกระตุ้นให้ครู-อาจารย์เห็นความสำคัญ ในการเตรียมการสอน กวดขันให้ครู-อาจารย์ได้เตรียมการสอน ควบคุม ติดตามให้ครู-อาจารย์ ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ให้ครู-อาจารย์เตรียมการสอนโดยยึดหลักสูตรและ คู่มือครูเป็นหลัก การแนะนำให้ครู-อาจารย์เตรียมและจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาเรียน ให้ ครู-อาจารย์เตรียมการสอนระยะยาวและระยะสั้นได้ และการส่งเสริมให้ครู-อาจารย์เตรียมการสอน อย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ แต่ในการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ มีอุปสรรคบางประการก็คือ ระยะเวลาในการสรุปสารสนเทศจากปีการศึกษาที่ผ่านมากระชั้นชิด ทำให้การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนพัฒนาขาดความครอบคลุมปัญหาหรือความทั่วถึงจาก การระดมสมองของบุคลากร โดยเฉพาะความคิดเห็นจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่ต้องใช้ ระยะเวลาค่อนข้างมาก ซึ่งอาจทำให้แผนงานมีความล่าช้าและส่งผลต่อการนำแผนงานมาสู่

การปฏิบัติข้างตามไปด้วย

2.4 การประเมินผล เนื่องจากมีอุปสรรคมากกว่าทุกด้าน เพราะความจำกัด ทั้งด้านบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้การดำเนินการประเมินผลมีความล่าช้า ประกอบกับการจัดทำรูปแบบรายงานแต่ละงาน มีขอบข่ายงานจำนวนมากจึงต้องใช้คณะกรรมการประเมินผลจำนวนมากและต้องมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความทั่วถึงทั้งครู-อาจารย์ นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก ทำให้การประเมินผลในแต่ละปีการศึกษามีการปฏิบัติไม่ครอบคลุม ทุกภารกิจที่กำหนดไว้

3. ผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาที่ผู้บริหารจบสาขาการบริหารการศึกษา มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจบสาขาวิชาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สามารถ มุขโต (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการ ปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน 7 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยสอดคล้องกับ ชัยขงค์ วงศ์ประกอบ (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิทางการบริหารการศึกษาและมีวุฒิการศึกษา วิชาอื่น ๆ มีการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมและรายด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผลประเมินผลการสอน และการใช้ สื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่ผู้บริหารจบสาขาการบริหาร การศึกษามีทักษะความชำนาญที่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรีหรือระดับ ปริญญาโทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ได้รับการ พัฒนาทั้งในแง่ทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ยาวนานถึง 4 ปี ในระดับปริญญาตรี หรือประมาณ 2 ปีในระดับปริญญาโท จึงได้ซึมซาบและมีความชัดเจนใน การบริหารสถานศึกษาทั้งในระดับภาพรวมและแต่ละกิจกรรมย่อยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษา

สภาพ ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผนงาน และการประเมินผล ที่เหมาะสม ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่จบการศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ อาจจะมีความรู้ความชำนาญเฉพาะในการบริหารการศึกษา คือ การเรียนการสอนเฉพาะสาขาวิชาหรือวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา ความลุ่มลึกในกระบวนการบริหารในภาพกว้างที่นำไปสู่กระบวนการปฏิบัติที่น้อยกว่า รวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมีความยืดหยุ่นน้อยกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่จบสาขาการบริหารการศึกษา จากเหตุผลข้างต้นดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้บริหารจบสาขาการบริหารการศึกษามีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าผู้บริหารจบสาขาวิชาอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม บางกิจกรรมมีการปฏิบัติงานค่อนข้างน้อย ดังนั้นควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในแต่ละด้านและผู้บริหารสถานศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ เกี่ยวกับสำรวจสภาพและปัญหาในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารงานธุรการ

1.2 ด้านการวางแผน เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายก่อนปฏิบัติงานแก่บุคลากรแต่ละฝ่าย/งาน/สาระการเรียนรู้อย่างชัดเจน และวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมและยกย่องบุคลากรของสถานศึกษาที่กระทำความดีและมีผลงานดีเด่น

1.3 ด้านการดำเนินการตามแผนงาน เกี่ยวกับการให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณและพัสดุ และการนิเทศติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรที่ต่อเนื่อง

1.4 ด้านการประเมินผล เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลงานที่มีความรู้ความสามารถครบทุกงานหรือแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการ และการติดตามการประสานงานและการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

1.5 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ได้รับการฝึกอบรมในระยะยาวหรือศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้นไปในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ที่จบสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาที่เหมาะสม

2.2 ควรศึกษาด้านคุณภาพการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาที่เหมาะสม

2.3 ควรศึกษาเรื่องนี้ในระดับเขตตรวจพื้นที่การศึกษา ระดับภาค และระดับประเทศ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายร่วมกันแก่สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.4 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลงานดีเด่น หรือ โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเป็นรูปแบบการพัฒนาสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาอื่นต่อไป